

Ahogy sokan a minimum két-három év külföldi tartózkodást, Meredith a Velencében való eltévedést írta fel mindenkinek receptre. Ráérősen húzta maga után kerekas bőröndjét, ahogyan a vasútállomásra vezető nyílegyenes utcán haladt végig.

90 Bangha Mónika

VELENCE

Ezen halad végig minden turista minimum kétszer, érkezéskor és távozáskor. A bő félórás hajnali sétája alatt Meredith szinte érezte, ahogy kijózanodik. Az utca üres és hűvös, a turisták még alszanak. Néhány zsidó belekezdett a sátra felállításába, itt-ott már kipakolták a muránói üvegfigurákat és a velencei maszkokat. A bangladesi táskákat. Az egyetlen állandó hangot mégis a bőrönd kerekének súrlódása okozta a nem túl szabályos macskaköves felületen.

Bár már jól benne voltak az áprilisban, reggelente még itt is hűvös volt. Meredith elégedetten állapította meg indulás előtt, hogy nyugodtan felveheti túlméretezett télikabátját, amit hiába próbált előző este a bőröndbe tuszkolni. Érkezéskor, a kiszámíthatatlan skót klímában sem lesz gondja. Néhány tárgy még kiszorult a táskából, leginkább ajándéknak szánt csecsebecsék. Ezek most ott lapultak, ömlesztve a kabát nagy zsebeiben.

Meredith ösztönösen a bal zsebéhez nyúl, és végigsimít egy téglalap alakú tárgyon. Még aberdeeni otthonában, öt perccel indulás előtt csúsztatta be, hogy ne unatkozzon a hosszú repülő és vonatuton. Nem is tudott róla, hogy Kosztolányi is Velence szerelmese volt! Azt aztán végképp nem sejtette, hogy a saját polcán lapult ez a kincs, alig száz oldalnyi elbeszélés-napló formájában, ki tudja, mióta. Meredith teljesen belemerült a fura alak történetébe, akit beszippantott Velence. Aki aztán nem akart többé hazamenni. Nem tudott. Nem is emlékszik sokra az ideutazás részleteiből. Most viszont határozottan itt van, útban hazafelé, ismételten elhagyni készül Velencét, akárcsak Kosztolányi tette. Már csak egy híd, aztán végérvényesen ott találja magát a teljes kivilágításban ragyogó, de valószerűtlenül kihalt Santa Lucia vasútállomás előtt. Úgy tűnik, a tegnapi zsidókból tényleg semmi sem maradt.

Tegnap már a késői ebéd utáni sziesztának is a vége felé jártak, már a helyiek is előbújtak ódon falaik mögül, amikor Meredithbe belenyilallt valami hiányérzet. Nem lepte meg különösebben, gyakorló utazóként szokva volt a melankóliához, ami rendszerint az utolsó pillanatokban szakadt rá, ha elhagyni készült egy helyet. Ezúttal viszont nem működtek az elterelő hadműveletei. Félórás pakolás után kristálytisztán látta: fel kell keresnie a Szent

Márk teret. Meg kell néznie a galambokat. Még ma. Hiába volt Velencében már tíz napja, a város legnagyobb nevezetessége, a turisták alfája és ómegája ezúttal valahogy kimaradt a programból. És most hirtelen olyan türelmetlenséget érzett, mintha találkoztól beszélt volna meg valakivel ott, pontosan hét órára. Azt a pár, utazásra elől hagyott ruhadarabot magára kapkodva próbálta felidézni a lehangoló érzést, felszabadítót és veszélyeset, igen, egyszerre, mégsem bírta teljességében összerakni a pillanatot. Ahogy a szűk sikátorokból egyszerre kibukik a térre. Ahogy a levegő ellepi a tüdejét. A nagy sietségben a telefonját is otthon hagyta. De hisz olyan ez a tér, mint Róma, ahol amúgy sosem járt, biztatta magát: minden út oda vezet. Sokáig élvezte az ösztönös fordulatokat, minden elé álló hídra rálépett, figyelte a turistákat. Ezúttal nem próbálta kerülni őket, inkább követte, miközben elhatárolta magát tőlük. Bárhol volt, sosem tekintett magára turistaként. Találgatta korukat, nemzetiségüket, céljaikat, néha vázlatos élettörténetet is kerekített köréjük. Ha gyérülni kezdtek, az utcanevekre nézett, próbálta felidézni, mikor látta őket utoljára. Nemcsak a hívőktől kiürült templomokban hemzsegnék itt a szentek, de az utcák neveiben is, mindez pedig az olasz nyelv dallamával spékelve andalítóan hatott Meredithre. Egyik pillanatban azon kapja magát, hogy az O, sole mio-t dúdolgatja, miközben kopogós piros cipője követi a ritmust, a másikban pedig áhítattal szaval két elveszettnek hitt sort egy költeményből, ami után már hetek óta hiába kutatott az emlékezetében. Talán maga Velence a felelős ezért, hogy minden versbe csusszan, csak úgy áradnak, hömpölyögnek a gondolatai, átsuhannak a hidak alatt, de megállítani nem tudja semmi. Ismételten eltűnődik azon, hogy talán ez a burjánczás, ez a megpihenésre, érzésben, gondolatokban való megállásra való képtelenség gátolja írói kiteljesedését, mint valamiféle – még diagnózisra váró – elmélyülésre való alkalmatlanság, örök hömpölygés, ismétlődő apró orgazmusok űzése, habzó fodrok, amik aztán a nyílt tengerbe érve végre elsimulnak. Mondatait is húzza, ameddig csak lehet, míg el nem fárad, ekkor azok rendszerint átveszik az irányítást, sötétebbnél sötétebb sikátorokba rángatják, megerőszakolják, Meredith hagyja, mindenféle táblák áztatják, mintha csak utat mutatva, de igaziból félrevezetnek, vesszőnyi fellélegzés síncs, ahogyan kiút sem, csak sikátorból sikátorba baktatás, csatornaszag és ékszerházak váltakozása, közelítés, távolodás, tánclépések, igen, és végtelen zene, ami mindig megjön valahonnan. Mire idáig ért, Meredith minden fogódzót elvesztett. A körülötte elterülő kilátás alapján a város bármely belső pontján lehetett volna, de leginkább egy véget nem érő álm közepén.

Telefonjával együtt az időről is lemondott, erre csak most jött rá. Nem bánta. Lassan kialakult benne, hogy ha a Szent Márk tér meg is szökik előle,

legalább a kis tereket útba ejti, hogy egy-egy templomtorony óráján ellenőrizze az időt. Velencében, érthetően egyetlen tér érdemelte ki a piazza elnevezést, minden más csak campo vagy campiello. Mire harmadszor is a San

Zaccaria téren találta magát, mindannyiszor más irányból érkezve, el-
92 határozta, hogy megpihen a galambpizskos padon a templom előtt.

Megpróbál valamiféle stratégiát kidolgozni. Visszatérni teljesen reménytelennek tűnt, hisz ideiglenes otthona a város szélén, turisták által egyáltalán nem látogatott részen helyezkedett el. Meredithnek megvoltak az igazodási pontjai, de azokhoz legalább a megfelelő körzetben kellett volna lennie. És akkor még a turistákat nem is említettük! Kissé megengedte a cipőfűzőt, lábai megdagadtak a gyaloglástól. A toronyóra rövidet kondult, még mielőtt ránézhetett volna, hiába próbálta megspórolni az aggodalmát. Fél hét. Tudta, hogy a hetet majd az impozáns bizánci katedrális reneszánsz harangtornyán fogja hallani. A szürkeség és a hideg lassan, de határozottan kezdett ráereszkedni a városra. Először a szűk, amúgy is sötét utcákra, de most már a terekre is. Mennie kellett, különben teljesen rászakad a sötétség. Onnan pedig tényleg nincs kiút. Stratégiája most sem volt, csak a tömeget követte, nem törődött az ismétlésekkel. Lassan minden egyszínű lett, nem terelte el semmi a figyelmét, csak a mozgás volt, a menetelés, a hidak ringása, vizek fénye, a cipője kopogása a szürke köveken. Bár határozottan ezért indult el, és az utóbbi tíz percben többször is elkapta a szeme sarkával a Piazza San Marco kijelzést, nem volt felkészülve a látványra, ami az utolsó sikátorból kilépve fogadta. Reflexszerűen hunyta le a szemét. Rájött, hogy mi az, ami vonzotta, amiért nem mehetett haza, anélkül, hogy itt legyen. A szűk járatok figyelmeztetés és magyarázat nélkül mennek át végtelen térbe. Egy másik dimenzió, egy mágikus, eltűnt város, Sambalá, amit hiába keresel a térképen. És akkor már az is érthető, miért talált rá ilyen nehezen. Ahogy a szűk utcából is az lökte ki, agorafóbiáját most a tér és az azt keretező épületek szédületes nagysága aktiválta. Lenyűgöző és félelmetes, igen, egyszerre. Amott levegőért kapkodott, itt nem volt mihez támaszkodni. Le kellett ülnie. Már csak a galambpizskokba, a madarak ekkorra már tapintatosan eltűntek. Szép kis szuvenír, gondolta sikálgatás közben. Már nem tudja előhalászni a másik nadrágját a bőröndből, ebben fog utazni, ha egyáltalán visszatalál.

Először a toronyóra zendít rá, de mire Meredith négyig számol, a katedrális harangja is bekapcsolódik.

A visszautat hiába próbálta felidézni. A részek szerencséje szegődhetett a nyomába, akik, ha az ajtón már nem is tudnak bemenni, és másnap már nem is emlékeznek az egészre, bátorságuktól és makacsságuktól hajtva rendszerint biztonságosan – legalább a lábtörlőig – hazaérnek. Mintha a szentek is összebeszéltek volna, San Lio, San Antonio, San Bortolomio, San Pietro ezúttal készségesen mutatták az utat. Negyedóra múlva eszmélt,

amikor egy hosszú falat követve kibukkant a csatornánál, ahol a tömegközlekedést jelentő hajók várták utasaikat, hogy valamelyik szigetre vigyék. Itt szállhatott be egyikbe Kosztolányi is, amikor valamiféle nem teljesen körvonalazódott vágytól hajtva a Szent Lőrinc szigetére igyekezett, hogy megértsen valamit a hely melankóliájából. És az öremények történelméből. Meredith innen már látta a tornyot, ahonnan szám szerint 93 tudta a lépéseket, a barokk szobrocskák a falról mégis – úgy tűnt neki – mintha csúfolódva a nyelvüket öltötték volna rá.

A Santa Lucia vasútállomás nevéhez méltóan ontotta a fényt, miközben kint még nem tört meg teljesen a hajnali szürkület. Szétnézni kellene ilyenkor, nagyokat szippantani a levegőből. Még egyszer beleveszni a labirintusba és csak menni, körbe, újra. Nem találni a kiutat, ottfelejtani magunkat, mint Kosztolányi furcsa alakja egy templomban, egy hídon, egy csónakban. Sajnálni őt, és irigyelni. Eltévedni bátorság kell, állapítja meg Meredith rezignáltan. Nem, nem ahhoz a fajtához, amikor kapkodva keressük az utat, és rettegve eszmélünk, hogy saját tengelyünk körül forgunk. Leginkább ahhoz, amikor beledengdjük magunkat a sikátorokba, felvesszük a hidak ritmusát, elveszítjük az időérzékünket, és már nem föltétlenül akarunk hazamenni. Egy sötét, nyirkos híd alatt hagyjuk magunkat megsemmisülni. És akkor meglátjuk. A nénikét is, mint Kosztolányi, aki minden örömét és bánatát kitarja előttünk legalább olyan kétségbeesetten és szükségtelenül, mint egy író a gondolatait, vagy az embert, aki nem csak szemléli, de éli, hagyja, engedi, és jól ottmarad, nem perel, nem egyezkedik. Meredith ösztönösen a túlméretezett zsebeihez nyúlt, hogy ellenőrizze: útlevel, jegy, kulcs. Kosztolányi.

Éles füttyel robogott be a vonat. Meredithre olyan kétségbeesetten kiszámítható hónapok vártak, mint a sínek végtelenbe futó pályája.

